

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ της 25-8-1920

"Περί κωδικοποίησης των περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών διατάξεων"

(Φ.Ε.Κ. 200/Α/5-9-1920)

Έχοντες υπ' όψει το άρθρον 11 του νόμου 2193 «περί τροποποίησης και συμπληρώσεως διατάξεων εργατικών τινων νόμων», προτάσει του Ημετέρου επί της Εθνικής Οικονομίας Υπουργού, απεφασίσαμεν και διατάσσομεν:

Αι διατάξεις του νόμου ΓπΛΔ' «περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και περί ωρών εργασίας» και αι διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 3, 4 και 5 του νόμ. 2193 «περί τροποποίησης και συμπληρώσεως διατάξεων εργατικών τινων νόμων» κωδικοποιούνται εις έν ενιαίον κείμενον νόμου έχον ούτω:

Άρθρον 1

Οι βιομήχανοι, βιοτέχναι, έμποροι και παντός είδους επιχειρηματίαι και εργοδόται ή διευθυνταί ή διαχειρισταί εταιρικών επιχειρήσεων, «ναυπηγείων, χημικών εργαστηρίων, αποθηκών, εργασιών φορτώσεως και εκφορτώσεως, υπαιθρίων εργασιών κατασκευής και επισκευής οιωδηήποτε έργων, θεάτρων και εγκαταστάσεων παντός είδους δημοσίων θεαμάτων, γραφείων δημοσίων και ιδιωτικών»¹ υποχρεούνται να διευθετώσι και διατηρώσι τα εργοστάσια, εργαστήρια και καταστήματα αυτών, ως και τα εν αυτοίς μηχανήματα, εργαλεία και εξαρτήματα αυτών, εις τρόπον εξασφαλίζοντα τους παρ' αυτοίς εργαζομένους «και τους περιοίκους» κατά κινδύνου της ζωής, της υγείας και της σωματικής ακεραιότητος, εφ' όσον η φύσις της επιχειρήσεως επιτρέπει. Ιδίως δε δέον όπως λαμβάνηται παρ' αυτών μέριμνα:

- α) Να τηρήται εν τοις τόποις της εργασίας η υπό της υγιεινής απαιτουμένη καθαριότης.
- β) Να διατηρήται κατά μεν την ημέραν φυσικός φωτισμός επαρκής, πλήν των εργασιών εκείνων, αίτινες ως εκ της φύσεως αυτών, απαιτούσι τεχνητόν φωτισμόν, κατά δε την νύκτα ο τεχνητός φωτισμός να είναι επαρκής, λαμβανομένων των αναγκαίων προφυλάξεων δια την ασφάλειαν του προσωπικού κατά των εκ του φωτισμού κινδύνων.
- γ) Ο χώρος εκάστου διαμερίσματος εργατών να είναι ανάλογος προς τον αριθμόν αυτών, καθ' ην αναλογίαν αερισμού ορίζουσιν οι κανόνες της υγιεινής, ανανεουμένου κατά τους αυτούς κανόνας του αέρος του διαμερίσματος.
- δ) Να μη υπάρχει υγρασία επί του δαπέδου και των τοίχων του διαμερίσματος.
- ε) Τα μηχανήματα παντός είδους, οι τροχοί, αι τροχαλίας και ιμάντες οι μεταδίδοντες την κινητήριον δύναμιν, να είναι εγκατεστημένοι και να λειτουργώσι υπό τους καλύτερους δυνατούς όρους, οίτινες ασφαλίζουσι τους εργάτας κατά κινδύνων ζωής ή σωματικής ακεραιότητος.
- στ) Τα ικρίωματα εις τα οικοδομικάς εργασίας και επιχειρήσεις να κατασκευάζωνται κατά τρόπον ασφαλίζοντα τους εργάτας κατά παντός κινδύνου.
- ζ) Εις τας υπαιθρίους εν γένει εργασίας να λαμβάνηται πάσα δυνατή πρόνοια, όπως ασφαλίζωνται οι εργάται κατά παντός κινδύνου, προφυλάσσωνται δε από της επιδράσεως των ηλιακών ακτίνων κατά το θέρος.

Άρθρον 2

Δι' ειδικών Β. Διαταγμάτων εκδοδομένων μετά πρότασιν του Ανωτάτου Συμβουλίου της Εργασίας, ορισθήσονται εκάστοτε, δι' εκάστην βιομηχανικήν επιχείρησιν, αι ώραι της εργασίας και της προς ανάπαυσιν διακοπής αυτής, αναλόγως της φύσεως αυτής.

Άρθρον 3²

«Πας εργοδότης και πας διευθυντής, διαχειριστής, ιδιοκτήτης, τεχνίτης, εργάτης ή εργάτρια επιχειρήσεως, ή επαγγέλματος παραβαίνων τας διατάξεις του νόμου ΓπΛΔ' και των προς εφαρμογήν αυτού Β. Διαταγμάτων και ειδικών κανονισμών, τιμωρείται, αν δεν υπάρχει περίπτωσης εφαρμογής αυστηροτέρων διατάξεων του Ποινικού Νόμου³, δια χρηματικής ποινής δραχμών 300 μέχρι 3000 και με φυλάκισιν μέχρις εξ μηνών. Η χρηματική αύτη ποινή πολλαπλασιάζεται αναλόγως του αριθμού των διακεκριμένων παραβάσεων ή του αριθμού των εργατών επί κινδύνω ή εις βάρος των οποίων εγένετο η παράβασις μη δυναμένη όμως να υπερβή εν συνόλω τας 10000 δραχμών. Το δικαστήριο εν τη αυτή αποφάσει δύναται να επιδικάζη εξ

¹ Οι επιχειρήσεις μέσα στα εισαγωγικά έχουν προστεθεί με το άρθρο 1 του Ν. 2943/1922 (Φ.Ε.Κ. Α' της 8 Αυγ. 1922).

² Το άρθρο 3 παύει όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 εδ. β' του Ν. 2943/1922 (Φ.Ε.Κ. Α' της 8 Αυγ. 1922).

³ Οι παραπάνω ποινές, με το άρθρο 26 του Νόμου 1346/83, ΦΕΚ 46/Α/14-4-83, εξομοιώνονται με τις του άρθρου 458 Π.Κ. Τέλος, ισχύουν οι ποινικές κυρώσεις του άρθρου 25 του Ν. 2224/94).

επαγγέλματος και χρηματική ικανοποίηση του παθόντος από 100 μέχρι 1000, ασχέτως της ζημίας ην ούτος υπέστη, ως επίσης να διατάσσει το κλείσιμον του εργοστασίου, εργαστηρίου, αποθήκης ή καταστήματος, εφ' όσον τούτο δεν πληροί τους όρους των νομικών διατάξεων και κανονισμών περί υγιεινής και ασφαλείας των εργατών και υπάρχει περί τούτου έκθεσις του Υγειοτεχνικού Συμβουλίου. Απαγγελλομένου του τοιούτου κλεισίματος κατά τα ανωτέρω, δημιουργείται, τούτω και μόνω τω λόγω, υπέρ του εκμισθωτού λήξις της υφισταμένης μισθώσεως συνεπάγουσα το δικαίωμα προς έξωσιν και ισχύοντος έτι ενοικιοστασίου.

Οι τεχνικοί διευθυνταί υποχρεούνται όπως ανυπερθέτως εντός δύο μηνών από της ενάρξεως της ισχύος του παρόντος νόμου, εξακολουθητικώς δε κατόπιν εντός εκάστης εφεξής εξαμηνίας, αναφέρωσιν εγγράφως εις την Επιθεώρησιν Εργασίας την κατά τους κειμένους νόμους και κανονισμούς κατάστασιν εν γένει της λειτουργίας των άνω επιχειρήσεων και τα προς θεραπείαν των ελλείψεων ληπτέα μέτρα.

Οι τεχνικοί διευθυνταί εφ' όσον, κατά τα ειρημένα, υπέβαλον ειλικρινείς εκθέσεις, απαλλάσσονται της ποινικής διώξεως. Οι γενικοί διευθυνταί ή ιδιοκτήται απαλλάσσονται της ποινικής διώξεως, εφ' όσον έχουσι τεχνικόν διευθυντήν της επιχειρήσεως, υπό την άμεσον επιβλεψιν ή διαταγήν του οποίου διατελεί το εργαζόμενον προσωπικόν, και εφ' όσον εξετέλεσαν εγκαίρως τα παρ' αυτού είτε υπό της Επιθεωρήσεως της Εργασίας υποδειχθέντα μέτρα.

Εν υποτροπή λαβούση χώραν εντός διετίας από της καταδίκης πάσαι αι ανωτέρω ποιναί διπλασιάζονται.

Αι άνω παραβάσεις διώκονται και εξ επαγγέλματος, δικαζόμεναι υπό του Πλημμελειοδικείου του τόπου εργασίας. Αναστολή ή μετατροπή ποινής, ως και ανακοπή και έφεσις δεν επιτρέπονται εν προκειμένω.

Οσάκις επί των τοιούτων παραβάσεων υπάρχει μήνυσις του αρμοδίου Επιθεωρητού ή Επόπτου Εργασίας, ο Εισαγγελεύς υποχρεούται εις εισαγωγήν της υποθέσεως εις το Πλημμελειοδικείον ανυπερθέτως κατά την πρώτην δικάσιμον αυτού μεθ' ημέρας δέκα από της υποβολής της μηνύσεως, εν αναβολή δε τυχόν υπό Πλημμελειοδικείου την πρώτην δικάσιμον μεθ' ημέρας 20 από της δημοσιεύσεως της αναβλητικής αποφάσεως.

Άρθρον 4

Την εφαρμογήν του νόμου τούτου εποπτεύουσι «το σώμα επιθεωρήσεως εργασίας», οι υγειονομικοί ιατροί, ή αι ειδικαί αρχαί, αίτινες ήθελον ορισθή δι' ειδικού νόμου, πάσα δε παράβασις καταδικώκεται επί τη μηνύσει παντός ιδιώτου και πάσης εργατικής ενώσεως και αυτεπαγγέλτως.

«Αι ειδικαί αρχαί αι επιφορτισμένοι την εφαρμογήν και εκτέλεσιν των απαγορευτικών διατάξεων του νόμου τούτου, δικαιούνται, όταν κρίνωσι τούτο αναγκαίον, να προβαίνωσιν εις εξέτασιν της υγείας του εργαζομένου προσωπικού των εν τω άρθρω 1 επιχειρήσεων και εργασιών και να λαμβάνωσιν τα αναγκαία μέτρα προς προφύλαξιν από μολυσματικών και άλλων νόσων. Η ιατρική εξέτασις των εργαζομένων ανατίθεται παρά του προϊσταμένου Επιθεωρήσεως Εργασίας, τη εγκρίσει του Υπουργού, εις ειδικούς ιατρούς. Εις τον προϋπολογισμόν του Υπουργείου της Εθνικής Οικονομίας αναγράφεται κατ' έτος πίστωσις εκ δρχ. δώδεκα χιλιάδων προς αμοιβήν των ιατρών ήτις κανονίζεται δια Β. Διατάγματος»⁴.

Άρθρον 5

Τα κατά τας διατάξεις του νόμου τούτου επιβαλλόμενα πρόστιμα κατατίθενται παρά τη Εθνική Τραπέζη της Ελλάδος εις έντοκον λογαριασμόν, υπό τον τίτλον «Ταμείον προνοίας υπέρ των εργατών». Ιδιαίτερος νόμος θέλει κανονίσει τα της διαθέσεως του κεφαλαίου τούτου⁵.

Άρθρον 6

Δια Β. Διαταγμάτων και ειδικών κανονισμών, συντασσομένων μετά γνωμοδότησιν του Ιατροσυνεδρίου υπό του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας και κυρουμένων υπό του Υπουργού της Εθνικής Οικονομίας, κανονισθήσονται τα της εκτελέσεως του νόμου τούτου⁶.

⁴ Η δεύτερη παράγραφος μπαίνει όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 εδαφ. β' του Ν. 2943/1922 (Φ.Ε.Κ. Α' της 8 Αυγ., 1922).

⁵ Τα ανωτέρω πρόστιμα περιέρχονται σύμφωνα με το Ν. 5204/1931 στην Εργατική Εστία.

⁶ Με το άρθρο 10 του Νόμου 6142/1934 οι παραβάσεις του ανωτέρω νόμου υπήχθησαν στη διαδικασία του Ν.Α. της 22-11-1923 "περί άμέσου επιδικάσεως πλημμελημάτων τινών επ' αυτοφόρω".